

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDS- POLITISKT PROGRAM DISTRIKTSKONGRESS 2022

Socialdemokraterna

ÖSTERGÖTLAND

FÖRORD

Socialdemokratin utgår från människors lika värde

Vi människor måste känna att alla ställer upp, hjälps åt och ger varandra bra möjligheter i livet. Vi vill att hälso- och sjukvården ska präglas av medmänsklighet, trygghet, kunskap och erfarenhet.

Vården ska ges efter behov – inte efter plånbok

Ingen östgöte ska behöva vara orolig för att inte få vård. Vård efter behov och på lika villkor bygger ett gott samhälle och skapar goda förutsättningar för nästa generation. För oss är det en självklarhet att alla östgötar ska känna trygghet i att vården finns där när du behöver den. Tryggheten i att snabbt få kontakt och ett besök, oavsett vem du är eller var du bor.

Skillnaderna i hälsa och livsvillkor är fortfarande stora i Östergötland

Boende, ursprung, utbildning, inkomst och kön påverkar hälsa, livskvalitet och livslängd. Vården i Östergötland är i grunden god, men ojämlikhet, växande psykisk ohälsa och kompetensförsörjning är områden som Socialdemokraterna vill arbeta mer med. En god och jämlik vård får aldrig vara en klassfråga. Vårdpersonal ska känna politikens fulla stöd och få fler kollegor i stället för dyra privatiseringar.

Pandemin och Covid -19

Pandemin och Covid-19 har på ett genomgripande sätt belastat sjukvårdens medarbetare med ändrade arbetsätt och en stor vårdskuld. Samtidigt har betydelsen av medarbetarnas arbete och en god kompetensförsörjning synliggjorts liksom behov av återhämtning och hållbara arbetsvillkor. Utmaningarna efter pandemin kommer kräva en stark och gemensam välfärd.

Det spelar roll vilka som leder och styr

Vi vill lägga pengar där det gör bäst nytta, i verksamheten. I nationella mätningar syns det att Region Östergötland använder pengar på ett effektivt sätt, mer personal som arbetar direkt i vården än anställning av administratörer. Invånarna förtjänar att ha inflytande över sin egen hälso- och sjukvård. Det finns partier som vill förstatliga sjukvården och på så sätt helt ta bort sjukvårdsansvaret från regionerna. Vi tror inte att staten skulle sköta Östergötlands sjukhus bättre än östgötarnas folkvalda politiker. Risken med det skulle vara att mer resurser behöver avsättas på statlig administration och myndighetstillsyn. En förstatligad sjukvård som sköts från Stockholm skulle försvaga demokratin och skapa en otyplig statlig administration och byråkrati. Vi vill

göra en bra sjukvård ännu bättre genom mer samverkan med nya arbetssätt och handfasta reformer. Det gäller såväl på lokal, regional som på nationell nivå.

Vi vill se att sjukvården kommer närmare östgötarna

Genom mer samarbete, nya arbetssätt och förbättrade digitala verktyg vill vi öka tillgängligheten och underlätta kontakten med vården. Vi lever längre, blir allt friskare och tack vare medicinsk-tekniska framsteg kan fler sjukdomar botas. Det är ett kvitto på att välfärdsstaten framgångsrikt levererar goda livsvillkor. Samtidigt ställer det krav på staten att tillfredsställa ett ökat behov av hälso- och sjukvård i framtiden. Östergötlands tre sjukhus är en viktig del av vårdkedjan och det är av yttersta vikt att våra sjukhus håller hög kvalitet. Den framstående forskning och högspecialiserad vård som bedrivs på vårt Universitetssjukhus är viktigt för hela Östergötland och Sverige. Primärvårdens ansvar är viktigt, med vårdcentralen som den naturliga kontakten för invånarna. Vi vill ha en vård som är nära och tillgänglig för östgötarna. På så sätt blir vården bättre och mer resurseffektiv.

Vinstjakt hör inte hemma i välfärden

Vi vill att våra resurser ska gå till att förstärka hälso- och sjukvården – inte till privata aktörers fickor. Gräddfilerna i vården ska stoppas.

NÅGRA UPPGIFTER FRAMSTÅR SOM SÄRSKILT VIKTIGA

Jämlig vård

En välfungerande, jämlig, jämställd och närbelägen vård ska finnas i hela länet. Dit ska alla kunna vända sig för att enkelt och tryggt få den vård man behöver. Specialistvården ska fortsatt finnas på sjukhus, men också vara möjlig att nå genom digitala besök.

Jämlik hälsa och folkhälsa

En god och jämlig hälsa och folkhälsa främjas genom förbättrade livsvillkor och hälsofrämjande och trygga mötesplatser. Så stärks tilltron till den egna förmågan, skapar hopp, framtidstro, trygghet, större tillit och social sammanhållning.

Tillgänglig vård och hälsa – i hela Östergötland

Östgötsk hälso- och sjukvård har medicinska resultat i världsklass och de flesta patienter är nöjda, men fortfarande är tillgängligheten ojämlig över länet och mellan grupper i befolkningen. Vi vill se en tillgänglig hälso- och sjukvård efter behov.

Psykisk hälsa

Bland nya sjukskrivningar dominerar psykisk ohälsa. Detta är en av våra största folkhälsoutmaningar. Att den psykiska ohälsan ökar är ett samhällsproblem – inte ett individuellt problem.

Bemanning

Personalbrist väntar när vårdbehovet ökar i och med en åldrande befolkning. En väl anpassad bemanning är avgörande för patientens trygghet därför måste vi skapa ökad attraktivitet för att få fler att välja vårddyrken och få fler medarbetare att stanna kvar.

JÄMLIK VÅRD EFTER BEHOV

Vi vill utveckla våra digitala verktyg så det blir smidigt att nå den offentliga vården oavsett var du befinner dig. Tillgängligheten ökar med en fungerande digital första kontakt. Det innebär att resurser ska finnas till dem som har behov av en fysisk kontakt – en mänsklig röst i telefonen när jag är i behov av det. Det ska inte vara möjligt att köpa sig före i kön med privata försäkringar. Vårdcentralerna ska utvecklas så att vården ges snabbare och av hög kvalitet. Dit ska man enkelt och tryggt kunna vända sig för att få svar på sina frågor och vid behov bli lotsad till rätt vårdinstans.

Vården ska vara jämlik över länet, men det betyder inte att den ska vara likadan överallt. Den behöver alltid anpassas utifrån enskilda patienters behov och organiseras efter lokala förutsättningar. Vi vet att vårdbehovet ökar över tid och att vårdbehovet ser olika ut genom livet.

Vården ska styras jämlikt och ges efter behov, du ska få den vård och de hjälpmedel du behöver. Genom att erbjuda mer stöd och vård utanför sjukhusen, på exempelvis vårdcentralerna kan vi se till så att alla människor enklare och snabbare får rätt vård. Plånbok, bakgrund eller kön ska aldrig få avgöra vilken vård du får.

Socialdemokraterna Östergötland ska under perioden 2022-2026 verka för att:

- Korta vårdköerna inom Barn och ungdomspsykiatri
- Korta vårdköerna till cancervården
- Ge vårdcentralerna mer resurser
- Vården ska motsvara varje individs behov
- Folkhälsoarbetet ska stärkas i samverkan med civilsamhället
- Utveckla mobila lösningar
- Utveckla fler vårdplatser på länets tre sjukhus för en trygg hälso- och sjukvård

EN JÄMLIK HÄLSA OCH FOLKHÄLSA

Människors livsvillkor har starka samband med deras hälsa. Goda livsvillkor leder till större tillit och social sammanhållning mellan människor. Hälsa- och sjukvårdens roll är att främja folkhälsan genom förbättrade livsvillkor på strukturell nivå och att bidra till hälsofrämjande och trygga mötesplatser. Det kan stärka tilltron till den egna förmågan, hopp och framtidstro. Vi vill därför möjliggöra för fler att göra goda val och förändra sina livsvillkor genom hela livet.

För Socialdemokraterna är det viktigt att fortsätta arbetet med att sluta hälsogapet. Inkomst eller boendeort ska inte påverka förutsättningarna för god hälsa, i stället ska vården vara förebyggande och likvärdig. Vi östgötar ska känna trygghet och tilltro till samhället när vi är som svagast.

Många i Östergötland löper risk att insjukna i sjukdomar relaterade till levnadsvanor. De styrs inte enbart av medvetna val, utan även av inlärd beteenden, sociala sammanhang och bristande tilltro till sin egen förmåga. Det handlar om livsvillkor. Genom insatser på ett tidigt stadium kan vi påverka den enskildes förutsättningar att göra bra val för stärkta levnadsvanor. Befolkningen blir friskare och mår bra vilket också är samhällsekonomiskt lönsamt. En stark folkhälsa bäddar för ett bättre samhälle.

Östergötland ska vara en region med hållbar utveckling mot ett bättre samhälle för alla, och för en jämlik hälsa – där oavsett vem du är eller var du bor, ska erbjudas en likvärdig hälso- och sjukvård. Det behövs därför tydligare regleringar för nätläkarna för att upprätthålla behovsprincipen i svensk sjukvård. Vi har kommit en bit på väg, men det finns fortfarande stora skillnader. Dessa skillnader riskerar att öka med högerpartiernas syn på pengars roll i vården.

Socialdemokraterna Östergötland ska under perioden 2022-2026 verka för att:

- Familjecentraler i alla kommuner och särskilt utsatta områden
- Främja rörelse i människors vardag och bryta stillasittandet
- Erbjuder fast läkarkontakt
- Stärkt mödravård och barnhälsovård för ökad trygghet för blivande och nyblivna föräldrar
- Ge resurser till mer förebyggande och jämlik hälsovård på vårdcentralerna
- Vårdcentralen ska vara det naturliga förstahandsvalet både digitalt och fysiskt
- Utveckla stödet för fritidshjälpmedel för barn, t.ex. cykel
- Stärka kvinnosjukvården

TILLGÄNGLIG VÅRD OCH HÄLSA – I HELA ÖSTERGÖTLAND

Östgötsk hälso- och sjukvård är på många sätt bra. Den har medicinska resultat i världsklass och de flesta som varit patienter är nöjda. Vi vill se fortsatta satsningar forskning och utveckling av vår högspecialiserade vård. Många patienter får vänta längre än vårdgarantins 90 dagar på operation eller behandling. För att öka tryggheten måste väntetiden minska, vilket åtgärdas bäst genom att ökad tillgänglighet, mer arbete med nya arbetssätt och ökad samverkan mellan region och kommuner.

Vårdcentralerna ska utvecklas så att de erbjuder en mer effektiv vård av hög kvalitet. Vi vill samtidigt öka delaktigheten i den personcentrerade vården, eftersom det är en förutsättning för att få god kontinuitet genom hela vårdförloppet. Där krävs samverkan mellan alla vårdaktörer i Östergötland.

En tydlig och förtroendefull dialog är viktigt för att förstå och möta behoven. Socialdemokraterna i Östergötland vill att vården ska vara nära och tillgänglig för östgötarna. Tillgänglighet handlar både om att alla ska få vård när de behöver den, men också kunna ta sig till vården. Förlossningsvården måste fortsatt utvecklas. Att utveckla de digitala lösningarna är av vikt för ökad tillgänglighet och det ska vara enkelt att använda de digitala verktygen. Alla östgötar ska oavsett plånboksstorlek, funktionsnedsättning eller bakgrund ska ha tillgång till en god och högkvalitativ vård.

Socialdemokraterna Östergötland ska under perioden 2022-2026 verka för att:

- Verka för att fler regiondrivna vårdcentraler ska öppna i länet
- Utveckla de digitala verktygen för en nära och jämlik vård
- Öka tillgängligheten till föräldrastöd i hela länet
- Utveckla mobila lösningar, så att vården ska kunna möta dig i hela Östergötland

PSYKISK HÄLSA

Bland nya sjukskrivningar dominerar psykisk ohälsa. Den har blivit en av våra största folkhälsoutmaningar. Detta är ett samhällsproblem, inte ett individuellt problem. Det handlar om att allt för många under lång tid inte får hjälp, trots att det är av stor vikt att få hjälp i tid.

Genom att främja nya metoder och arbetssätt, exempelvis genom förebyggande åtgärder, och att tillhandahålla god tillgång till vård och hjälp att hänvisas till rätt vårdinstans, kan vi få ner den psykiska ohälsan. En fast läkarkontakt ger stabilitet i en tid då man ofta befinner sig i instabilitet. Med tidiga insatser kan också den avancerade psykiatrien avlastas så att de som är i behov av mer avancerad vård och behandling kan få bättre tillgång till den. Tidiga insatser är avgörande för att främja hälsa, trygghet och utveckling. Vi vill därför öka resurserna till att tidigt skapa goda kontakter och samverkan inom skolan, kulturen och idrotten för att motverka den psykiska ohälsan.

Psykisk ohälsa finns genom hela livet. Pandemin har lett till att många, framför allt singelhushåll, äldre och unga, har drabbats av ofrivillig ensamhet vilket är en riskfaktor. Vi ser även att andelen kvinnor som har utsatts för våld i hemmet har ökat, där måste vården finnas genom hela tiden. Den psykiska ohälsan kan vara svår att upptäcka hos äldre, då symptombilden ibland ser annorlunda ut än hos yngre personer. Symptomen ses ofta som en del av åldrandet, forskning visar att den psykiska ohälsan således varken uppmärksammas av den äldre, anhöriga eller vårdpersonal. Därför behöver vi stärka vår förmåga att kunna identifiera de äldre personer som har eller riskerar att utveckla psykisk ohälsa. Det är livsavgörande att ha en väl utarbetad strategi för att möta patienter med akuta behov.

Socialdemokraterna Östergötland ska under perioden 2022-2026 verka för att:

- Mer resurser till tidiga insatser i skolan och kontakter med civilsamhället, kultur och idrott
- Motverka ofrivillig ensamhet, Östergötland ska vara en inkluderande region
- Kuratorer och psykologer ska finnas tillgängliga på alla vårdcentraler – även digitalt
- Göra särskilda trygghetsatsningar i utsatta områden
- Öka kunskapen att hitta och stödja äldre med psykisk ohälsa och de som ligger i riskzonen för att drabbas av psykisk ohälsa
- Stärka samverkan gällande suicidprevention

BEMANNING

Vården står inför stora utmaningar, med bland annat brist på personal. Målet för vår politik är att skapa ett hållbart och utvecklande arbetsliv i samverkan med de fackliga organisationerna. I grund och botten måste fler vilja jobba inom vården och vilja vara kvar. Resurser måste gå till bättre arbetsvillkor, personalinflytande och större resurser så att fler kan anställas, inte till dyra privatiseringar. Vårdens alla medarbetare ska känna trygghet av politikens fulla stöd.

I takt med en åldrande befolkning kommer en omställning krävas för att ge människor närmare vård både digitalt och fysiskt och en trygghet genom hela vårdförloppet. Ett tydligt och bra ledarskap är nyckeln för att kunna tackla de utmaningar som hälso- och sjukvården står inför. Kompetensförsörjning behöver säkerställas för att bibehålla och utveckla universitetssjukhusets roll i Östergötland och sydöstra sjukvårdsregionen. Regionen ska ha en arbetsorganisation som främjar folkhälsa, trivsel, förnyelse, goda arbetsvillkor, utvecklingsmöjligheter och en bra arbetsmiljö.

Att känna sig förstörd och att kunna ha en god kommunikation med sin vårdgivare är en trygghetsfråga. Därför är språkkompetens viktigt för alla medarbetare med patientkontakt, Socialdemokraterna i Östergötland vill se skärpta språkrav. För befintliga personal som ännu inte behärskar svenska språket ska arbetsgivaren ge rätt förutsättningar och möjligheter till personalen att öka kunskaperna i svenska språket. Mångfald är viktigt och flerspråkighet ska ses som en stor tillgång för att möta patienters behov.

Pandemin har lett till hård belastning på sjukvårdens medarbetare, invånarna och samhället i stort. Vårdpersonalen har stått i frontlinjen med risk för sin egen hälsa. Med sin kunskap och erfarenhet har de omorganiserat och ställt om för att klara utmaningarna och de förändrade behoven. Pandemin har även belyst vikten av att ha en god beredskap. Vi måste säkerställa att den erfarenhet medarbetare byggt upp tas till vara. Det finns behov av återhämtning och arbetsvillkor som är hållbara på lång sikt. Vårdköerna som fanns redan innan pandemin berodde många gånger på bristen på arbetskamrater. Region Östergötland måste fortsatt vara en attraktiv arbetsgivare för att bibehålla en vård av god kvalitet.

Socialdemokraterna Östergötland ska under perioden 2022-2026 verka för att:

- Skapa prova-på-möjligheter genom fler praktikplatser och sommarjobb
- Skärpta språkrav inom vården, vårdpersonal ska behärska svenska i tal och skrift
- Utökad regionintern bemanningsenhet och upphöra med hyrpersonal.

- Jämställda och jämlika löner samt attraktiva arbetstider
- Hållbara scheman anpassade till verksamhet, livssituation och återhämtning
- Minska andelen och behovet av hyrpersonal inom Region Östergötland
- Satsa på utbildningstjänster i bristyrken
- Regionen ska marknadsföra vårdraken bättre, särskilt mot målgruppen som snart ska välja yrkesbana